

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 11 Δεκεμβρίου 2018
(OR. en)

15462/18

UD 326
SAN 467
COPEN 442
DROIPEN 209
ENFOCUSTOM 270

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τον Γενικό Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο κ. Jordi AYET PUIGARNAU, Διευθυντής
Ημερομηνία Παραλαβής:	7 Δεκεμβρίου 2018
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2018) 846 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ 2ο σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου καπνού 2018-2022

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2018) 846 final.

συνημμ.: COM(2018) 846 final

Βρυξέλλες, 7.12.2018
COM(2018) 846 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

2ο σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου καπνού 2018-2022

2^ο σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου καπνού 2018-2022

Εισαγωγή

Το παράνομο εμπόριο καπνού αποτελεί εδώ και καιρό σημαντική πηγή ανησυχίας για την ΕΕ και τα κράτη μέλη, και τούτο λόγω των προβλημάτων που προκαλεί σε επίπεδο φορολογίας, υγείας και ασφάλειας. Για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου η ΕΕ ενέκρινε πριν από πέντε χρόνια μια ολοκληρωμένη στρατηγική¹. Παράλληλα, η Επιτροπή είχε υποβάλει ένα πρώτο σχέδιο δράσης² που τέθηκε σε εφαρμογή σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη.

Τον Μάιο του 2017, η Επιτροπή υπέβαλε έκθεση³ σχετικά με την πρόοδο στην εφαρμογή της στρατηγικής και του σχεδίου δράσης. Κατ' ουσίαν, η έκθεση ανέφερε ότι παρά τα πολυάριθμα μέτρα που είχαν ληφθεί από το 2013, το πρόβλημα του παράνομου εμπορίου καπνού εξακολουθούσε και επί του παρόντος να προκαλεί τις ίδιες ανησυχίες που προκαλούσε και στο παρελθόν. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της δεν έχουν άλλη επιλογή παρά να συνεχίσουν να αντιμετωπίζουν με αποφασιστικότητα την απειλή των παράνομων προϊόντων καπνού και των μεταβαλλόμενων τρόπων προώθησής τους. Με αυτήν την έννοια, μέσω του συνδυασμού αυστηρών νομοθετικών μέτρων, ισχυρής επιβολής του νόμου και ενισχυμένης συνεργασίας σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, η στρατηγική του 2013 παρέμεινε επίκαιρη. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι με βάση την ανάλυση που παρουσιάστηκε και τον περαιτέρω διάλογο με τους ενδιαφερόμενους φορείς, θα ολοκλήρωνε την επανεξέταση της ισχύουσας στρατηγικής και θα αποφάσιζε για την κατάλληλη συνέχεια που πρέπει να δοθεί το 2018.

Η έκθεση είχε τη στήριξη των συμπερασμάτων του Συμβουλίου που εγκρίθηκαν στις 7 Δεκεμβρίου 2017, στα οποία εντοπίστηκαν επίσης οι τομείς προτεραιότητας των κρατών μελών για περαιτέρω εργασίες στον τομέα αυτό. Παράλληλα, η Επιτροπή συνέχισε τις τεχνικές συζητήσεις με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο των αρμόδιων ομάδων εμπειρογνομόνων και ομάδων εργασίας του Συμβουλίου. Επίσης πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη στις 23 Μαρτίου 2018 στο πλαίσιο μιας δημόσιας διάσκεψης με θέμα την «Καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου καπνού — Προοπτική από την πλευρά των ενδιαφερομένων μερών», η οποία διοργανώθηκε από κοινού με την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Την εκδήλωση αυτή παρακολούθησε ευρύ φάσμα συμμετεχόντων που αντιπροσώπευαν κυβερνητικούς, κοινωνικούς, επιχειρηματικούς και πανεπιστημιακούς φορείς.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει επανειλημμένως υπογραμμίσει τις σοβαρές ανησυχίες που διατυπώθηκαν για το παράνομο εμπόριο καπνού και ιδίως για το φαινόμενο των λαθραίων πακέτων τσιγάρων (illicit whites)⁴, όπως τελευταία στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 3ης Μαΐου 2018 σχετικά με την Ετήσια Έκθεση του 2016 για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Καταπολέμηση της

¹ COM(2013) 324 final της 6ης Ιουνίου 2013.

² SWD(2013) 193 final της 6ης Ιουνίου 2013.

³ COM(2017) 235 τελικό της 12ης Μαΐου 2017

⁴ Πρόκειται για «μάρκες» που δεν συνδέονται με κατεστημένους φορείς και συνήθως δεν έχουν νόμιμο δίκτυο διανομής στην ΕΕ. Τα προϊόντα αυτά ως επί το πλείστον παράγονται εκτός της ΕΕ. Για μια επισκόπηση των κυριότερων κατηγοριών παράνομων προϊόντων καπνού, βλ. το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD (2016) 44 final, της 24.2.2016, σσ. 11-12.

απάτης⁵. Η εν λόγω έκθεση επιβεβαιώνει σε μεγάλο βαθμό το προηγούμενο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του Μαρτίου 2016, στο πλαίσιο του οποίου ζητήθηκε η κατάρτιση ενός σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου των προϊόντων αυτών⁶.

Οι διαβουλεύσεις κατέδειξαν ότι η καταπολέμηση των παράνομων προϊόντων καπνού εξακολουθεί να αποτελεί κοινή ανησυχία πολλών ενδιαφερομένων φορέων, και τα ζητήματα που εντοπίστηκαν στην έκθεση της Επιτροπής του 2017 ήταν σε γενικές γραμμές καίρια.

2^ο σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου καπνού 2018-2022

Λαμβανομένων υπόψη των διαφόρων συνεισφορών και λόγω του μόνιμου χαρακτήρα που φαίνεται να εμφανίζει το πρόβλημα του παράνομου εμπορίου καπνού, η Επιτροπή αποφάσισε να προτείνει ένα νέο σχέδιο δράσης. Βασίζεται στην ανάλυση της στρατηγικής «Ευρώπη 2013» και διασφαλίζει τη συνέχεια των προσπάθειών, καθώς εστιάζεται στη σύμβαση-πλαίσιο για τον έλεγχο του καπνού (πρωτόκολλο ΣΠΕΚ)⁷ σε παγκόσμιο επίπεδο και στην επιτυχή εφαρμογή του νέου ενωσιακού συστήματος ιχνηλασιμότητας για τα προϊόντα καπνού στην ΕΕ⁸. Αυτά τα δύο στοιχεία πρόκειται να παραμείνουν οι βασικές συνιστώσες της πολιτικής για τη δράση της ΕΕ στον εν λόγω τομέα σε μακροπρόθεσμη βάση. Επιπλέον, όπως και το προηγούμενο σχέδιο, το παρόν σχέδιο δράσης προτείνει τόσο πολιτικά όσο και επιχειρησιακά μέτρα επιβολής του νόμου, δεδομένου ότι μόνο ένας συνδυασμός αυτών θα μπορούσε να οδηγήσει σε διατηρήσιμη μείωση του παράνομου εμπορίου καπνού.

Ταυτόχρονα, με βάση την αναλυτική επικαιροποίηση που παρουσιάστηκε στην έκθεση προόδου του 2017, το παρόν σχέδιο δράσης επιδιώκει επίσης να ενισχύσει περαιτέρω ορισμένες πτυχές της στρατηγικής της ΕΕ. Ειδικότερα, έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει το παράνομο εμπόριο καπνού πιο συστηματικά υπό το πρίσμα της αγοράς – με βάση τη διαπίστωση ότι η μαύρη αγορά, π.χ. τσιγάρων, υφίσταται μόνο επειδή υπάρχουν πωλητές και αγοραστές για τα εν λόγω προϊόντα. Στο πλαίσιο αυτό, το παρόν σχέδιο δράσης παρουσιάζει μια σειρά πρωτοβουλιών που έχουν σχεδιαστεί με σκοπό τον περιορισμό είτε της προσφοράς είτε της ζήτησης παράνομων προϊόντων καπνού.

Συνεπώς, το 2^ο σχέδιο δράσης προτείνει με πιο συστηματικό τρόπο:

- να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες του νέου πρωτοκόλλου ΣΠΕΚ ως παγκόσμιου μέσου και φόρουμ για την καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου

⁵ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 3ης Μαΐου 2018 (2017/2190(INI)).

⁶ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 9ης Μαρτίου 2016 (2016/2555(RSP)).

⁷ <http://www.who.int/fctc/protocol/en/>

⁸ Το σύστημα ιχνηλασιμότητας της ΕΕ είναι το πρώτο περιφερειακό σύστημα αυτού του είδους και θα ισχύει για όλα τα προϊόντα καπνού που παρασκευάζονται στην ΕΕ, καθώς και για εκείνα που παρασκευάζονται εκτός της ΕΕ και τα οποία διατίθενται στην αγορά της ΕΕ. Επιτρέπει την παρακολούθηση της τρέχουσας θέσης του προϊόντος εντός της αλυσίδας εφοδιασμού, τη χρονική και τοπική καταγραφή όλων των κινήσεων του εν λόγω προϊόντος (παρακολούθηση), καθώς και τον προσδιορισμό των προηγούμενων θέσεων του για την καταγραφή της πορείας του προϊόντος από το σημείο προέλευσής του (ιχνηλασιμότητα). Για μια επισκόπηση της αναθεώρησης της οδηγίας για τα προϊόντα καπνού (2014/40/ΕΕ) της 3.4.2014, βλ.

https://ec.europa.eu/health/tobacco/tracking_tracing_system_en

καπνού, με την ανάληψη ηγετικού ρόλου στην εφαρμογή του, μετά την έναρξη ισχύος του πρωτοκόλλου στις 25 Σεπτεμβρίου 2018·

- να επιδιωχθεί η κινητοποίηση των κυριότερων χωρών προέλευσης και διέλευσης μέσω των διαφόρων πλαισίων συνεργασίας που έχει στη διάθεσή της η ΕΕ, έτσι ώστε να περιοριστεί η προσφορά που φθάνει πραγματικά στα σύνορά μας·
- να εστιαστούν οι προσπάθειες σε ορισμένες από τις βασικές πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται για την παράνομη παρασκευή προϊόντων καπνού, από τον ακατέργαστο καπνό και τα φίλτρα τσιγάρων μέχρι τον εξοπλισμό παρασκευής και συσκευασίας· και
- να ευαισθητοποιηθούν οι καταναλωτές σχετικά με τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται με την αγορά παράνομων προϊόντων καπνού και την άμεση σχέση που υπάρχει με το οργανωμένο έγκλημα, ως μέσου για τη μείωση της ζήτησης.

Τέλος, δεδομένου ότι το παράνομο εμπόριο καπνού αποτελεί μια αδιαφανή και συνεχώς εξελισσόμενη δραστηριότητα, στο παρόν σχέδιο δράσης προτείνεται επίσης να συνεχιστεί η προσπάθεια συγκέντρωσης και ανάλυσης πληροφοριών, που θα χρησιμεύσουν ως βάση για την αποτελεσματική στοχοθέτηση των πολιτικών και των επιχειρησιακών μέτρων.

Πολλά από τα μέτρα που προτάθηκαν στο σχέδιο δράσης του 2013, καθώς και στο παρόν έγγραφο θέτουν άμεσα, και συχνά κατά κύριο λόγο, στο στόχαστρο τα λαθραία πακέτα τσιγάρων. Για παράδειγμα πολλά προϊόντα που θεωρούνται λαθραία τσιγάρα (illicit whites) στην ΕΕ είναι νόμιμα προϊόντα στις αντίστοιχες χώρες καταγωγής τους. Εάν οι εν λόγω χώρες εφαρμόζαν τις αρχές του πρωτοκόλλου ΣΠΕΚ, και ιδίως το σύστημα παρακολούθησης και εντοπισμού που προβλέπει, η προσφορά των εν λόγω λαθραίων τσιγάρων στην αγορά της ΕΕ θα είχε μειωθεί σημαντικά. Επίσης τα επιχειρησιακά μέτρα και εκείνα που επικεντρώνονται στην πλευρά της ζήτησης θα μπορούσαν να επηρεάσουν αισθητά το εμπόριο λαθραίων τσιγάρων.

Επανεξέταση και παρακολούθηση

Πέντε έτη μετά την παρουσίαση της συνολικής στρατηγικής για την εντατικοποίηση των προσπαθειών καταπολέμησης του παράνομου εμπορίου προϊόντων καπνού, καθώς και του συνοδευτικού σχεδίου δράσης, και με βάση την πρώτη έκθεση σχετικά με αυτές τις πρωτοβουλίες που παρουσιάστηκε στα τέλη Μαΐου 2017, το παρόν 2^ο σχέδιο δράσης προορίζεται να καλύψει αντίστοιχη περίοδο.

Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την εφαρμογή του παρόντος σχεδίου δράσης, καθώς και τη μελλοντική εξέλιξη του παράνομου εμπορίου προϊόντων καπνού, και θα εξακολουθήσει να υποβάλλει εκθέσεις προς τα κράτη μέλη σχετικά με την πρόοδο σε ετήσια βάση.